

Tal av Maria Malmer Stenergard

Tal av Maria Malmer Stenergard vid den 80:e sessionen av FN:s generalförsamling

Publicerad 26 september 2025

Tal av utrikesminister Maria Malmer Stenergard vid den 80:e sessionen av FN:s generalförsamling. 25 september 2025, New York.

Det talade ordet gäller.

Herr ordförande, Ers excellenser,

För 80 år sedan kom olika nationer samman. Det var en modig troshandling. Den byggde på en tro på multilateralism, rättsstatsprincipen och ett gemensamt ansvar att rädda framtidiga generationer undan krigets förödelse.

Men när vi nu samlas här står världen och vår organisation, Förenta nationerna, inför risken att misslyckas.

I flera nationer väljer ledare konflikt före samarbete. Runt om i världen bevittnar vi allvarliga brott mot de regler och principer som vi alla har enats om.

För alltför många är freden bräcklig, rättvisan ett abstrakt begrepp och värdighet något de förnekas. Så mycket potential går förlorad.

FN grundades för att stävja aggression och den starkares godtyckliga maktutövning över den svagare. Den visionen är lika giltig i dag som den var då.

Herr ordförande,

Det är inte bara FN som fyller 80 i år. Det är också händelsevis 80 år sedan Astrid Lindgren gav ut sin första bok om världens starkaste flicka, Pippi Långstrump, en flicka med stark vilja och en tro på att allt var möjligt.

Pippi har i flera generationer inspirerat barn, särskilt flickor, att tro på att styrka och oberoende inte är något som inskränks av förväntningar eller traditioner.

"Det har jag aldrig provat förut, så det klarar jag säkert!" Det är inte ett direkt citat, men det fångar Pippis anda.

Låt oss ta sammanträffandet med årsdagarna som en påminnelse om att även när vi ställs inför aldrig tidigare skådade utmaningar så måste vi gripa oss an det omöjliga med oförskräckthet och beslutsamhet.

Herr ordförande,

Sverige är en hängiven försvarare av internationell humanitär rätt – principer som värnar människans värdighet även i de mörkaste tider och som måste iakttas undantagslöst.

Vi får inte låta oss avskräckas av att några få stater nonchalerar vår stadga. Nu är det vi som får agera och försvara de här grundläggande reglerna och principerna, för vår egen skull och för kommande generationer.

Vi behöver ett effektivt FN som försvarar rätten för alla stater, stora som små, att upprätthålla sin suveränitet, sin territoriella integritet och sitt politiska oberoende.

Vi behöver ett starkt FN som hjälper medlemsländerna att leva upp till sina åtaganden: att se till att varje enskild persons mänskliga rättigheter respekteras, skyddas och främjas.

Vi behöver ett fokuserat FN. FN måste vara troget sitt grunduppdrag: att säkra fred, främja mänskliga rättigheter, driva på för hållbar utveckling och ge humanitärt stöd.

Herr ordförande,

Som trogen partner och en av de största givarna till FN är Sverige fortsatt engagerat i att hantera globala utvecklingsutmaningar och att delta i humanitära insatser för att ge skydd och rädda liv.

Sverige är också en stor tillskyndare av FN:s fredsbevarande och fredsbyggande insatser. Vi deltar aktivt i Fredsbyggande kommissionen, vi är ordförande för Liberiakonfigurationen och vi har bidragit väsentligt till FN:s fredsbyggande fond ända sedan den inrättades.

Säkerhetsrådet måste utvecklas så att det bättre återspeglar dagens globala realiteter. Sverige stöder en balanserad utvidgning av säkerhetsrådet med permanenta och icke-permanentna platser, bland annat för afrikanska länder.

Vi måste agera tillsammans utifrån våra gemensamma principer och mål. Bland dem finns våra åtaganden inom ramen för framtidspakten, som antogs förra året.

Framöver kommer vi att söka efter en kandidat till FN:s nästa generalsekreterare som går före och visar vägen och som bygger vidare på viktiga reforminitiativ.

Och det vill jag vara tydlig med: Sveriges val är alltid meritbaserat. Men är det inte märkligt att det under 80 års tid inte har valts någon kvinna – i synnerhet om valet baseras på meriter?

Herr ordförande,

I en värld där de väpnade konflikterna blir allt fler får vi inte låta orättvisor passera ostraffat. Ansvarsutkravande är avgörande för att vi ska kunna upprätthålla vår regelbaserade världsordning.

Integriteten, oberoendet och opartiskheten i vårt internationella rättssystem, däribland Internationella domstolen och Internationella brottmålsdomstolen, måste skyddas.

När jag tänker på ansvarsutkrävande tänker jag på lilla Angelina.

Ni har säkert sett bilden på henne när hon firade sin födelsedag bredvid en jättestor nallebjörn. Hon fick aldrig fira sin treårsdag. Hon föddes under Rysslands krig, och dödades av en rysk missil.

Lilla Angelina och hennes mamma dog i en av Rysslands döligaste attacker mot Ukraina, i Kiev i augusti i år. Den enda som räddades ur spillrorna var den jättestora nallebjörnen.

Rysslands anfallskrig mot Ukraina utgör ett flagrant brott mot själva grundvalen för den här organisationen. En permanent medlem av säkerhetsrådet har brutalt invaderat en annan FN-medlemsstat. Detta är oacceptabelt.

Att Rysslands hålls ansvarigt är av väsentlig betydelse för oss alla – för att avskräcka från vidare aggression och för att bevara världsordningen.

Ukraina har hela tiden strävat efter en rättvis och hållbar fred som grundar sig på folkrätten, bland annat FN-stadgan. Sverige är orubbligt i stödet för Ukrainas suveränitet och territoriella integritet.

Herr ordförande,

Den 7 oktober 2023 genomförde Hamas det värsta massmordet på judar sedan förintelsen. Män, kvinnor och barn mördades brutalt och kidnappades av Hamas-terrorister.

När musiken dog bort på Nova-festivalen förklingade också livet för fredsälskande unga människor. De våldtogs, dödades och togs som gisslan. Det var sannerligen en smärtsam påminnelse om hur mörk världen kan vara.

Gisslan hålls nu under förfärliga förhållanden av Hamas. Hamas måste utsättas för större påtryckningar för att omedelbart frige gisslan, och får aldrig ges någon plats i det framtida styret av Palestina.

Kriget i Gaza har lett till ett lidande som övergår vår föreställningsförmåga. Vi blir dagligen påminda om smärtan och desperationen i Gaza. Offensiven mot staden Gaza förvärrar en redan katastrofal situation. I delar av Gaza råder konstaterad svält. Det här kan inte fortgå.

Israel har rätt att försvara sig. Men den rätten måste utövas i enlighet med internationell rätt, och det sätt på vilket den israeliska regeringen bedriver kriget är oacceptabelt. FN och andra humanitära aktörer måste tillåtas att arbeta under säkra förhållanden i alla delar av Gaza.

Det humanitära utrymmet måste skyddas och bistånd får aldrig politiseras. Det finns ett akut behov av att öka pressen på den israeliska regeringen att ändra kurs och fullgöra sina skyldigheter enligt internationell rätt.

Sverige välkomnar internationella ansträngningar för en fredlig lösning på Israel–Palestina-konflikten. Det ligger i alla staters intresse att inte bara få ett slut på kriget, utan också att säkerställa en hållbar tvåstatslösning. För en bättre framtid för alla, både israeler och palestinier.

Herr ordförande,

Situationen i Sudan är djupt alarmerande – det är den största humanitära krisen i världen, och den får inte tillräckligt med uppmärksamhet. Det finns ett akut behov av fullständigt, säkert och obehindrat tillträde för humanitärt bistånd, ett omedelbart eldupphör och förhandlingar som säkerställer en återgång till civilt styre.

Över hela världen gör konflikter att människors potential går förlorad. Varje konflikt sliter isär familjer, skapar avbrott i utbildning och får röster att tystna.

Kostnaderna går inte att mäta.

Herr ordförande,

Auktoritära regimer ifrågasätter demokratin, rättsstatsprincipen och jämställdhet. Bedrävligt nog ökar motståndet mot kvinnors och flickors rättigheter.

Sverige är hedrat över att vara ordförande i styrelsen för UN Women i år.

Jämställdhet framställs alltför ofta som en kvinnofråga; det är en grundlig missuppfattning. Jämlikhet är inte bara ett värde som vi bör eftersträva, utan en drivkraft för framsteg.

Att stärka kvinnor och flickor är inte bara det rätta, det är också smart.

För vi vet att där kvinnor blomstrar, där blomstrar också samhället. Lika tillgång till utbildning, arbete och resurser förändrar hur människor lever tillsammans.

Kvinnor med inflytande över sin ekonomi investerar mer i sina familjer, vilket leder till bättre hälsa, utbildning och allmän livskvalitet för kommande generationer.

I samhället som inkluderar kvinnor i fredsbyggandet är sannolikheten för en hållbar fred större.

Vi måste ha en fast hållning mot de som försöker vrida klockan tillbaka. Vi måste driva på mot de som driver emot framsteg.

Alla har rätt att leva i trygghet och frihet, oavsett kön, religion eller övertygelse, hudfärg eller vem man älskar. Sverige kommer alltid att försvara alla människors lika rättigheter och värdighet.

Herr ordförande,

Vår tids kriser – väpnade konflikter, klimatförändringar, extrem fattigdom – kräver omedelbara kollektiva insatser.

Men enbart offentligt bistånd räcker inte. Om vi ska nå våra mål måste vi uppbåda finansiering från alla källor, inte minst privat kapital. Vi måste utnyttja synergier mellan utvecklingssamarbete och handel för

att möta växande behov och lägga grunden för ekonomisk tillväxt och entreprenörskap.

Den gröna och den digitala omställningen innebär stora möjligheter när det gäller sysselsättning, tillväxt och lösningar för att begränsa klimatförändringarna och uppnå målen i Parisavtalet.

Ny teknik, t.ex. AI, är oerhört löftesrik när det gäller att hitta lösningar på några av våra mest akuta gemensamma utmaningar.

Världssamfundet måste stödja innovation och samtidigt hantera riskerna.

Herr ordförande,

FN "skapades inte för att ta oss till himlen, utan för att rädda oss från helvetet". De orden som fälldes av Förenta nationernas andra generalsekreterare, Dag Hammarskjöld, är lika giltiga än i dag.

Det råder svåra tider nu. Men tiderna har varit svåra förut. Låt oss inte ge efter för hopplösheten. De flesta nationer står fortfarande fast vid de grundprinciper som man enades om för 80 sedan.

Vi ska inte låta denna årsdag bara bli en hyllning till det som varit. Låt oss se det här som en maning till handling. Låt oss ta Pippi Långstrumps anda till oss.

Tillsammans måste vi agera, för vår egen skull och för kommande generationer. Låt dem få i arv en bättre, friare och rättvisare värld än den vi fått.

För min son Christian och min dotter Kajsa. För alla våra söner och döttrar som förtjänar att få växa upp i en värld där kön, traditioner och våld inte sätter gränser för deras livsvägar.

Vi får inte låta potentialen gå förlorad. Vi får inte svika dem.

Tack.